

**Gratia Dei Ter Optimi Terqve Maximi, Serenissimiqve Ducis Regentis,
Universitatis Nutricii Magnificentissimi. Dissertatio Circularis Prior, De
Universalibus In Specie**

Rostochi[i]: Typis Joh. Wepplingi[i], [1707]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002560977>

Druck Freier Zugang

Rh phil 1707
Hildebrand, Christian

U
C
PR
P
IN
HIE
Typis

31.

J. N. J.

GRATIA DEI

TER OPTIMI TERQUE MAXIMI,
SERENISSIMIQUE DUCIS REGENTIS,
UNIVERSITATIS NUTRICII MAGNIFI-
CENTISSIMI,

DISSERTATIO CIRCULARIS

PRIOR,
DE

UNIVERSALI-
BUS IN SPECIE,

QVAM,

SUB PRÆSIDIO

CHRISTIANI HILDE-
BRANDI,

PROFESS. DUCAL. ORDIN. PUBL. FAGULTATIS
SOPHICÆ h. t. DECANI, EJUSDEMQUE ET TOTIUS
UNIVERSITATIS SENIORIS,

DIE VIII. OCTOBR. ANNO MDCCVII.

PLACIDÆ COMMILITONUM DISQVITIONI
SUBMITTIT,

IN AUDITORIO ACADEMIÆ MAJORI,
RESPONDENS

HIERON. GVIL. SCHMIDIUS,
Norimbergensis.

ROSTOCHI,

Typis JOH. WEPPLINGI, SEREN. PRINC. & ACAD. Typogr

32

UNIVERSAL-
BUS IN SPECIE
SUB KRISTIDIO
CHRISTIANI HILDE-
BRANDI
PROFESSOR PUBL. DE JURE PUBL. FACULTATIS
SOLLENNI PUBL. DE JURE
UNIVERSITATIS ROSTOCKENSIS
DIE VI. OCTOB. ANNO MDCCCLXII
PLACIDE COMMISSIONI DISPOSITIONI
SUBMITTIT
M. AUDITORIO A. DOMINI MANFORS
RESPONDENS
HERRON. CIVIL. SCHMIDTUS

J. J. PRÆFAMEN.

Ontritum vetustate proverbium est: Quemlibet Apostatam persecutorem fuisse ordinis: Verissime in Porphyrium cadere, historia præcipue ecclesiastica docet. Fuit enim initio sacris Christianis addictus; At verò dein, proh! magicarum artium superstitio- nibus non solum deditus, sed levem quoque ob causam Christianæ religio- nis impudentissimus desertor, & ex confessore Christi, acerrimus ejus factus est oppugnator. Scripsit enim quindecim Libros contra Christianos, teste B. Koenigio in Bibliotheca veteri & nova p. 657. In persecvutione tempore Diocletiani, circa annum Christi CCC, Princeps hic tantam sibi in Chri- stianorum animos vendicabat potestatem, ut nulli quidquam vel vendere vel emere liceret, nisi parvis quibusdam sta- tuis passim collocatis, thura incendisset, erantq; circa Insu- las, vicos & aquas constituti compulsores, qui neque mo- liendi neq; aquas hauriendi, potestatem cuiq; facerent, nisi Idolis sacrificassent. Ipse Diocletianus XIX. Imperii sui an- no, de Incremento Romani Imperii oraculum consulens, hoc edoctus est: Christianis omnibus sublati, Romanum Im- perium prosperis rebus affluxurum esse. Quo responso Im- perator erga Christianos, quorum crudeli flagrabat odio, ve- hementissime commotus est; Accedebant insuper clamores populi in theatro, contra Idolorum spectatores, quibus idem Diocletianus ita incitatus est, ut de Christianis infamia nota- tis, in universo orbe eliminandis, de templis eorum destru- endis, libris sacris exturendis, sacerdotibus in vincula conji- ciendis, magistratibus exauctorandis, severa pœnaliaq; pro- mulgave-

A 2

mulgaverit edicta. Huic persecutionis igni Porphyrius Philo-
 sophus oleum suffudit, qui virulenta scripta adversus Chri-
 stum, ejusque affectas ubivis divulgavit. Hinc factum
 est, ut nullum regnum in toto Oriente fuerit, nulla civitas,
 nullus vicus, prædium nullum, casa, nulla, & angulus nul-
 lus, in quibus de Christianis non fuerit diligens instituta in-
 quisitio, & sæva animadversio. Imo hæc truculentia adeo
 invaluit, ut ad enumeranda Christianorum supplicia nullus
 sermo sufficeret. Cum itaque Porphyrius Imperatoris Dio-
 cletiani truculentiam, scriptis suis divulgatis, adauxerit & cæ-
 dibus ac sanguine Christianorum innocentissime profuso, de-
 lectatus sit, indignus videtur, ut inter Philosophos numere-
 tur, ne dum qui in Scholis Christianorum legatur. Verum
 enim vero, cum quoque in hoste laudanda sit virtus, & hic Tra-
 ctatus de Universalibus, seu Prædicabilibus, nihil iniqui habe-
 at, nec hæretici sapiat, in omnibus Christianorum libellis
 Logicis retinetur, inque eorum scholis publicis publice doce-
 tur. Hanc ob causam de hac materia Dissertationem quan-
 dam, & quidem de universalibus in specie talibus, priorem
 exarare, & publicæ, eiq; placidæ disquisitioni submittere vo-
 lui. Interim Deum ter Optimum, terq; Maximum supplex
 oro rogoq; ut intellectum meum lumine Veritatis illuminet,
 omniaq; mea studia in Nominis sui gloriam, proximiq; ho-
 minisq; amici dirigat salutem!

§. I.

Universalis in genere considerato, operæ pretium
 est ut hic agamus de Universalibus, seu Prædica-
 bilibus in specie talibus.

§. 1. Ramæi contradicunt nostro asserto, clami-
 tantes, hanc doctrinam in Topicam rejiciendam esse, ut omnis
 fugiatur Tautologia. Verū regeritur (1.) In Disputationibus Di-
 alecticis ex prædicabilibus, quatuor quidem locorum consti-
 tuuntur

untur genera : Videlicet , generis , definitionis , Accidentis & Proprii . At hæc omnia cognitionem Prædicabilium præsupponunt . Quomodo enim Problema Dialecticum ex genere , accidente &c. induces , nisi quid genus sit , quid accidens sit , præcognoveris ? (2) Eam ob rem aliud est *Generis Quiditatem* explicare , vel rem ut genus considerare , ut cum docetur , quid sit genus , vel si dicatur , animal esse genus speciei . Et aliud est , *rem* , quæ genus est , seu *argumentum ex locis Topicis ad aliquam propositionem constituendam , vel questionem confirmandam* , adhibere .

§. 3. Ad ordinem Prædicabilium , & Prædicamentorum quod attinet , de eo ipsi met litigant Peripatetici . Plærique tamen statuunt Prædicabilia Prædicamentis priora , ideoque eis præmittenda esse . Distingvendum tamen , reamur , inter *ordinem naturæ , & Ordinem doctrinæ* . Ordine naturæ prædicamenta merito præcedunt . Sed cum potius ea , quæ ad nostram meliorem faciunt cognitionem sint spectanda , ideo doctrinæ ordine Prædicabilia Prædicamentis præmittuntur .

§. 4. Prædicabilia enim ad intelligenda Prædicamenta , à Porphyrio scripta sunt , uti ex superioribus id constat . Multa enim tractantur in prædicamentis , quæ absque prædicabilium , seu Universalium doctrina cognosci nequeunt . Itaque sine Generis , speciei , & differentię cognitione scire non possumus , quid sibi regula hæc Antepædicamentalis velit : *Diversorum generum , ac non subalternatim positorum , diversa sunt species , & differentia* .

§. 5. Neque absque Prædicabilium notitia , facile quis primarum & secundarum substantiarum naturam percipiet . Quæ vero ad aliorum faciunt cognitionem , reliquis , quibus cognitionis facem præferunt , præmittenda sunt .

§. 6. Insuper Universalia , s. Prædicabilia , suo usu inseruiunt toti Logicæ , quæ perpetuis constat definitionibus , &

distributionibus; Hinc quoque *εἰσαγωγή* salutatur, i.e. Introductio ad totam Logicam.

§. 7. Denique Universalium, seu Prædicabilium doctrina, rudem & indigestam Prædicamentorum molem in certos ordines ac classes, per genera, species, ac differentias distinguit. E Prædicabilia Prædicamentis præmittenda sunt; Nisi enim Prædicamenta distinctione ex Prædicabilibus hauserent, nullum ordinem ex se, & inter se haberent, unde nihil collocatur in prædicamentis nisi sub ratione generis, & speciei, idque primo. Reductive autem quatenus differentia est. Severinus Sluterus in *Anatom. Log. Aristoteleæ* L. 3. C. 1.

§. 8. Nonnulli Peripateticorum adstruunt, Prædicamenta Prædicabilibus esse præponenda, ex quorum numero sunt, teste Baldwino Qvæst. 3. Græci fere omnes, & Latinorum quam plurimi, quorum argumentum præcipuum tale est:

Quibus Logicus notiones secundas primo imponit, de iis etiam primo agit,

At decem Prædicamentis Logicus primo notiones secundas imponit, E. de iis quoque primo agit.

§. 9. Horum sententiæ Fortunatus Crellius quoque subscribit *Isag. L. 1. c. 2.* cujus rationes duæ sunt: *Prima*, quod Prædicamenta non tantum sint materia Logica, sed etiam primas rerum notiones contineant, ex quibus secundæ omnes deducuntur. *Secunda*, quod Prædicabilia sine Prædicamentorum cognitione intelligi nequeant, Exinde concludit: *Prædicamenta non tantum ordine natura, sed etiam ordine doctrinæ, & facilioris cognitionis, ipsa prædicabilia præcedere.*

§. 10. Quod Crellius disputat, prædicamenta etiam ordine doctrinæ præcedere, illud non verum videtur, & Arnæus in notis suis ad *Isag. Crellii Lib. 1. c. 2. lit. B. pag. mibi 47.* inquit: *Autor noster, videl. Crellius, dum postponit Prædicabilia*

bilis Prædicamentis, & imperfectionis arguit Aristotelem, & sine ratione immutat ordinem omnium Interpretum. Quod autem, inquit Prædicabilia sine cognitione Prædicamentorum, intelligi non posse, quoq; falsum est. Dum autor ait: Prædicabilia non posse intelligi sine prædicamentis: contrarium potius dicere debuisset. Et pergit. Nam si tu scire vis, recte ne an secus genus super speciem, aut speciem sub genere posueris, utriusq; notitiam te habere necesse est. Sed ut intelligas, genus prædicari de pluribus specie differentibus in Quid: non opus est scire, sit ne substantia, vel quantitas, vel qualitas &c. genus; Sed id tantum præcognosci sufficit, quod talis generis definitio respondeat intentioni primæ.

§. 11. Universalis in prædicando, seu Prædicabilia sunt notiones secundæ simplices, ostendentes, quomodo primæ notiones de se invicem prædicentur.

§. 12. Notes velim, Definitum hoc est prædicabile, cujus observes (I.) Etymon, Prædicabile enim dicitur à prædicando, quod nimirum possit prædicari,

§. 13. Differunt autem hæc tria: Prædicamenta, Prædicata, & Prædicabilia.

§. 14. Prædicamenta sunt ordo generum & specierum; sub summo aliquo genere, & dicuntur καθολικά. Prædicata sunt, quæ ipso actu prædicantur, & dicuntur κατηγορούμενα. Prædicabilia sunt notiones secundæ &c. & dicuntur κατηγορήματα.

§. 15. Perpendas II. Definiti Polyonyma. Prædicabilia alias dicuntur Universalis, seu μέν πολλὰ id est post multa in prædicando.

§. 16. Sunt autem tria Universalis (α) πρὸ πολλῶν, i.e. ante multa, & sunt ideæ Platonicae, quæ non dantur in mundo, sed merum sunt figmentum. (β) ἐν πολλοῖς, in multis, causando. (γ) μετὰ πολλὰ, i. e. post multa, & sunt ipsa Prædicabilia.

§. 17.

§. 17. Observes III. genus Prædicabilem, quod sunt notiones secundæ; Notio autem est conceptus vel imago rerum in animo. Seu quod eodem recidit. Notio est rerum species mente comprehensa. Acutiss. Scaliger *L. 3. Poet. c. 30.* v. gr. quando quis Leonem videt, vel ursum, & speciem, vel imaginem, à Leone, vel urso conspecto abstrahit, illa species, sive imago abstracta, dicitur Notio.

§. 18. Species istæ, sive imagines, appellantur *Notiones*, quia sunt rerum notæ, per quas res ipsas cognoscimus. Zaberella *L. 1. de natura Log. c. 10.* Dicuntur *Conceptus* sive *Conceptiones* propterea, quia a mente concipiuntur, h. est, formantur. Fonseca *L. 1. Instit. Dial. c. 32. 10.* Dicuntur *Intentiones*, quia Intellectus hominis, per eas, in exquisitam rerum cognitionem tendit Zabarella *L. 1. de visu c. 6.* Fonseca *L. 1. Instit. Dial. c. 32.* Nominantur denique *termini simplices*, quia cogitationem humanam terminant, & terminando regunt, ne erret.

§. 19. Notio autem duplex est: Prima & secunda. Notio prima est, quæ rem ipsam immediate repræsentat, seu quæ proxime & immediate a rebus ipsis producitur. Flacius *L. 1. Log. generat. c. 5.* ut si quis apud animum suum & secum veluti tacite loquatur; Equus, animal, Equus est animal, & quia animal est, imaginatur. Flac. l. cit.

Notio secunda est conceptus, qui notioni primæ imponitur, qui rem ipsam non immediate, sed mediate, mediante videlicet notione prima repræsentat, h. e. notiones secundæ sunt termini technologici, i. e. nomina artis, quod artifices ea indant rebus, suntque triplicia, Grammatica, Rhetorica, Logica.

§. 20. Universalia in prædicando, s. Prædicabilia, dicuntur notiones secundæ simplices, quia sunt prima Logices operatio & simplicium apprehensio.

§. 21. Notio prima præter nativam significationem vocis & rei nihil aliud significat, ut homo, Leo, ursus canis &c.
Ethuc

&c. Et huc pertinent omnia nomina, quæ in Lexicis aut Dictionariis continentur quatenus eorum nativa significatio attenditur.

§. 12. Notio vero secunda non significat immediatè rem ipsam, sed rei accidens, ut causa, effectum, Genus, speciem &c.

§. 13. Quamobrem notio prior PRIMA appellatur, quod sit in primo naturæ momento, i. e. quod rem primò significet. Notio vero posterior SECUNDA dicitur, quod sit quasi in secundo naturæ momento, h. e. quod secundo rem significet. Dithmarsus.

§. 24. Verum enim vero missis notionibus, redeamus oportet ad Prædicabilia, seu Universalia, perpendentes, an fundamentum, quod quidam Logicorum præsupponunt, nimirum: *Universale esse genus quoddam Univocum, ad sua inferiora: firmo stet talo?* Crediderim rem disceptatione non carere, Hinc quoque Doctorum Colonien- sium rationes non vulgares svadent, *Universale esse Analogum ad sua inferiora.*

§. 25. Hocce effatum apparet exinde: Illud superius est analogum solummodo respectu suorum inferiorum, quod tantum secundum analogiam, & rationem inæqualem de suis inferioribus dici potest. Sed universale est ejusmodi. E. tantum est analogum. Minor probatur: Analogum enim est ejusmodi rerum respectus, qui convenientiam & disconvenientiam quandam infert. Duplex autem constitui solet, Alterum proportionis s. proportionalitatis sicuti v. g. Ens de Deo & creaturis dicitur, quæ inter se conveniunt quidem, quia sunt entia, sed tamen infinita proportionem inter se differunt, utpote qualis est inter finitum, & infinitum. Alterum analogum dicitur Attributionis v. g. sicut Ens de substantia & accidente dicitur. Accidens enim attributionem ad substantiam habet, siquidem accidentium esse, est inesse. Sed

B

Universale

Universale de tribus prioribus prædicabilibus *essentialiter* & de duobus posterioribus *accidentaliter* dicitur.

Constat itaq; Universale esse analogum & quidem attributionis, respectu suorum interiorum, ut enim Ens de substantia & accidente, ita quoq; Universale de essentialibus & accidentalibus dicitur.

§. 26. Quod si quis evincere possit, Universale esse genus, sicut ens est genus respectu substantiæ & accidentis, (quod Interpretes *genus secundum prius & posterius* vocant) tamen nullo modo demonstrari potest, esse genus univocum, quod æqualiter participatur à suis speciebus non enim Universale ita competit Proprio & Accidenti, prout tribus prioribus competit. Tria priora univoce prædicantur de suo subiecto, posteriora duo vero nequaquam. Definitio enim priorum & nomen etiam de suis subiectis dicitur v. gr. quando dico, homo est animal, ibi non tantum nomen, animal, sed etiam definitio animalis de homine dicitur, quod videlicet sit corpus vivens sentiens &c. In posterioribus duobus nomen quidem de subiecto dicitur non autem definitio nominis v. gr. homo est albus, ibi nomen albedinis quidem homini tribuitur, definitio vero albedinis nequaquam. B. Regius *probl. 6. Disput. Logic. de Prædicabil.*

§. 27. Porphyrius in quinque vulgatas species, Genus videlicet speciem, Differentiam Proprium & Accidens distribuit. Et hanc alias celebrem divisionem non probat, sed omnium Veterum Philosophorum auctoritate firmatam supponit. At non ita Johannes Major, Scoti discipulus, in *tractatu de Accidente*, num. 11. existimat, præfixum numerum quinarium haud una probabili ratione constitutum, sed pari facilitate posse plura, pauciorave numerari Universalia.

§. 28. Duplicia autem argumenta contra numerum quinarium

qvinarium possunt proferri; alii enim *plura* quam quinque; alii *pauciora* esse demonstrant.

1. Plura qui defendunt, his militat argumentis:

Tot sunt Universalia, quot sunt modi prædicandi de substantia prima, ut inter omnes constat.

Sed modi prædicandi diversi, sunt decem.

E. totidem erunt prædicabilia.

Major probatur, Modi prædicandi sequuntur modos essendi, sed hi decem sunt E. & illi. Deinde Minor patet, quia Prædicamenta vel de suis speciebus specialissimis vel de se invicem prædicantur, & nullus sermo est, qui non ex prædicamenti sit desumptus.

Resp. Prædicamenta quidem prædicari, sed tamen differunt a prædicabilibus, ut notiones primæ à secundis & monstrant ordinem & vim prædicandi prædicamenti ipsis. Tum licet prædicabilia ex diversis modis prædicandi orientur; Consideratur tamen in prædicabilibus prædicatio diversa de subjectis. In prædicamenti vero consideratur prædicatio, quæ fit tantum de primis substantiis: Hinc decem modi videlicet in prædicamenti inveniri possunt, in prædicabilibus vero tantum quinque.

2. Definitio est Prædicabile, nec tamen continetur sub aliquo quinque prædicabilium. E sunt plura quam illa quinque.

Antecedens patet, quia definitio de suo prædicatur definito 1. 3. ei specie, sicut proprium etiam de una specie prædicatur.

Resp. Definitio est quidem prædicabile, h. e. potest prædicari; sed est prædicabile complexum. In numero prædicabilium requiruntur tantum prædicabilia incomplexa.

3. Ex diversis prædicandi modis pluralitas Prædicabili-

B 2

um

um oritur, & tot sunt prædicabilia, quot sunt, diversi modi prædicandi,

Sed plures sunt quam quinque modi prædicandi. E. & plura prædicabilia. Assumptum probatur, quia alius modus est prædicandi, quando differentia specifica de speciebus dicitur, & quando differentia generica prædicatur. Illa enim differentia specifica de pluribus numero; hæc vero de pluribus specie differentibus prædicatur. Sicut ergo Genus & species ex eo ipso modo prædicandi, quod scilicet alterum de numeris, alterum de specie differentibus prædicatur, peculiariora sunt prædicabilia, quidni & differentia generica & specifica? Tum si ille respectus tantum ut accidens vel semper, & uni speciei insit vel pluribus speciebus & contingenter, Proprium & accidens diversa prædicabilia statuuntur, cur non & illa differentia duplex constituat prædicabile.

Resp. Licet verum sit differentiam duplicem constitui posse, genericam & specificam, tamen non sequitur, illam differentiam duplex constituere prædicabile. Nos enim hic divisionem principalem in membra generalissima, non autem confusam in membra minus principalia requirimus, quod si fit, dum differentia ut genus genericum quid, unum prædicabile tantum constituit.

4. Quod modis dicitur unum oppositorum, totidem dicitur aliud: Sed particularia sunt infinita E, infinita quoque erunt Universalia. Est argumentum; Scoti quæst. 12.

Verum respondet idem Scotus, pronunciatum illud esse verum de oppositis *formaliter*, non autem *materialiter* sumptis, ut si album & nigrum contrarie sibi opponuntur, non est opus, ut quot sunt res albæ, tot quoque sint nigrae, sed ut albedinis species non sint plures nec pauciores quam nigredinis. Et hoc modo seres habet in præsentia. Nam Particularia *materialiter* sumpta sunt infinita, at *formaliter*, tot sunt species Universalis, quot Particularis.

§. 19.

§. 19. Pauciora quam quinque esse Prædicabilia, ita probatur.

1. Quot sunt modi prædicandi, tot erunt prædicabilia. Sed duo tantum sunt prædicandi modi. E. duo tantum sunt prædicabilia vel secundum Quid vel secundum Qvale.

Resp. Esse duos illos modos prædicandi, prædicatione latissime sumpta: Verum si magis stricte ea ipsa membra dividimus plura inde exoriuntur Prædicabilia.

2. Universale illud est, quod refertur ad propria sua specialia & inferiora, de quibus dicitur. Sed hoc modo tantum Genus & species ad propria sua specialia & inferiora referuntur E. duo tantum erunt prædicabilia, sive Universalia. Quod si etiam reliqua tria ad sua inferiora inferantur ut differentia ad hanc vel illam differentiam, Accidens ad hoc vel illud accidens &c. tunc vera quidem erunt Universalia, sed non diversa a genere & specie, cum sese hoc modo veluti genera & species habeant ad sua inferiora, i. e. ad suas species & Individua.

Resp. Nos admittere hoc argumentum sub hac distinctione; Prædicabilia referuntur dupliciter, vel ita ut ad sua propria specialia referantur: vel ut non referantur. Si primo modo, tunc verum est hoc argumentum, nam sic differentia, Proprium & accidens pertinent vel ad genus vel speciem. Alio modo, ut si non tantum ad specialia, sed etiam ad sua subiecta, de quibus vel dici, vel inesse iis pos. sunt referantur, quinque necessario prædicabilia exsurgant oportet.

3. Aristotel. L. I. Topic. c. 4. non plura numerat prædicata, quam tria: omnis propositio & omne problema aut genus, aut proprium aut accidens declarat. Lit. B. In

hinc addit Definitionem: Ex quolibet prædicabili fit, inquit, unum prædicatum. Ergo si prædicata sunt tantum tria, non erunt plura prædicabilia.

Resp. Aristotelem de hisce egisse in libris *Topico- rum*, quatenus spectant ad varia efficienda genera quæstio- num *Dialecticarum*, atque ideo illa tria aut quatuor sola re- tulit, quæ discrimen quæstionum efficiebant. Insuper Ari- stoteles hic non distinguit prædicata per modos prædicandi; sed per communes locos, ex quibus eruuntur argumenta ad varias quæstiones concludendas. B. Regius, *Disp. Logic. de Prædicab. Probl. 6.*

§. 30. Statuenda nihilominus est hæc conclusio: Uni- versalia nec plura, nec pauciora sunt quam quinque, Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens. Ita quoque Porphyrius universale in has quinque Species distribuit, quam non probavit sed omnium veterum Philosophorum auctoritate firmatam supposuit quod ex §. 27. hic repetimus:

§. 31. Numerum hunc Universalium probat Corn. Martini *Disp. Log. 3. §. 18. seqq.* hoc modo. Quod enim, ait, de specie prædicatur aut est ejus pars essentialis aut non est. Si est pars essentialis aut reciprocatur cum specie aut non reciprocatur. Si reciprocatur est differentia specifica. Si non reciprocatur est vel differentia generica vel Genus. Si vero id, quod de specie prædicatur non est pars essenti- alis, aut cum specie reciprocatur aut non. Si prius est pro- prium (scil. quarti modi) si verò posterius est Accidens. Ita igitur in ordine ad speciem habemus quatuor Universalia: quia autem species in ordine ad singularia etiam habet rati- onem universalis, quantum accedit Universale, ut sic uni- versalia sint quinque §. præcedente ordine enumerata, Ammon. in *Isag. Porphyrii C. 2.*

§. 32. Porphyrius autem ipse, non rite servat ordinem
Prædi-

Prædicabilium s. Universalium sed in præfatione sua ad Chrysaorium, Genus priori, Differentiam secundo & speciem tertio ponit loco. Verba ejus ita se habent: *Cum necessarium Chrysaori, & ad Aristotelis Prædicamentorum doctrinam, quidnam Genus, quid Differentia, quid species, quid Proprium & quid Accidens sit cognoscere &c.* Verum Interpretes duplicem ponunt ordinem, alterum doctrinæ alterum naturæ. Porphyrium ajunt, in his enumerandis vocibus naturæ ordinem servare, Tum quia ea prius subjicit, quæ rei naturam declarant, nimirum, Genus, Differentiam & speciem: Deinde, quæ proprietates & adventitias affectiones indicant videlicet Proprium & Accidens. Tum quia hic ordo repræsentat modum, quo natura in ortu cujuslibet compositi naturalis progreditur. Prius enim materia esse disponitur in quam dein Forma recipitur. Postea ex materia & forma totum emergit; quarto loco oriuntur proprietates, tandem adveniunt accidentia. At genus materiæ respondet, Differentia Formæ Species toti composito, Proprium nativis affectionibus, quæ ab essentia rei manant. Accidens iis, quæ extrinsecus adveniunt & adesse vel abesse possunt. Videantur Comimbricenses, in *Præfat. in Isag. Porphyrii lit. C.*

§. 33. Aggreditur Porphyrius de singulis Universalibus in particulari tractationem & incipit ab ipso **GENERE**. Quare autem Porphyrius de **GENERE** exorsus sit, Boëtius duas assignat rationes: Prior est, Genus est Universalius, cum sub se multas comprehendat species. Universaliora nobis sunt notiora, teste Aristotele *Lib. 1. Phys. c. 1.* Si enim Universaliora primo non traderentur, cum illa sint in particularibus, oporteret in particularium tractatione sæpe idem repetere. Posterior ratio & Genus est natura & generatione prius, quam species cujus signum est, Si enim Ge-

aus auferatur, auferuntur species, at non e contra, ablata una aut altera specie, genus non auferitur.

§. 34. Hæc tamen utraqve ratio declaratione indiget. Genus & species dupliciter considerari possunt. Uno modo secundum Naturam & substratum. Altero modo, formaliter secundum rationem & relationem generis & speciei. Si primo modo considerentur, Genus scil. natura ipsa est prior & communior specie. At si secundum relationem, tunc simul tempore & natura sunt; Non est prius genus quam species, sicut non prius formaliter pater est, quam sit filius, Relata enim simul natura sunt.

§. 35. Optime fecit Porphyrius, quod monitum Aristotelis *L. 1. de cælo c. 11, contextu 110.* secutus sit, ubi docet Ambigua prius distinguenda, quam definienda esse. Addatur ejus *L. 6. Topic. c. 2.* Cum autem vocabulum Genus polytemon sit seu æquivocum non a casu, ut ex contextu patebit, sed à consilio. Conimbric. in *Isag. Porph. de genere p. 191.* prius distinguendum quam definiendum.

§. 36. Definitum, quod est Genus, varias admittit acceptiones Genus aliud est Grammaticum, aliud est politicum, aliud Logicum, aliud Physicum.

§. 37. Genus Gramaticum aliud est masculinum aliud foemininum, &c. de quo hic non est sermo nec quicquam ad institutum nostrum confert.

§. 38. Apud Politicos Genus dupliciter consideratur. Primo significat collectionem, seu, uti Toletus placet, in doctrina de Genere in communip. 40. congregationem multorum hominum, habentium inter se quandam cognationem, seu affectionem vel habitudinem aliquam, & propterea singuli referuntur ad principium aliquod, primi sui ortus, & proinde hac cognatione, quam in illo principio obtinent, ab aliis hominum conventibus seu consortiis distinguuntur.

guuntur. e. g. tale genus est, cum dicimus, Genus Heraclidarum, hocce enim est multitudo s. congregatio multorum, qui inter se ordinem habent aliquo modo, scil. quia affines vel cognati sunt, & hoc respectu unius Herculis, a quo descendunt. Et propterea dicuntur Genus Heraclidarum, & sumunt nomen ab illo uno, ut distinguantur ab aliis generibus, Tolet: loco citato.

Deinde altera acceptio politica Generis est, quæ significat principium ortus, quod quis recipit ab alio; Idq. duplex esse potest: Vel a Patre, qui genuit, vel a Patria sive loco, in quo quis genitus est. Nomine vero (Patria) non intelligimus solum tantum: Sed partem quoque cæli, & virtutes astrorum illud respicientium. Connimbric. in Isag. Porph. t.c. de genere, pag. 191. circa fin. A quibus aliquid in generatione contrahi late comprobatur Tiraquellus in L. 7. Connubiorum, præsertim. numer. 14. Nam & ipsa Patria quoddam principium est; non enim solus locus naturalis est corporum contentivus, sed eorum aliquo modo productivus & conservativus, cum influxum habeat erga corpora cujus argumento est, diversa temperies horum & illorum corporum & varietas eorum, quæ diversis producuntur locis, Toletus l. cit.

§. 39. Obiter tamen notandum, cum loci proprii magna vis sit ad conservationem locati, & inde merito, locus principium locati dici possit, non tamen de ipsa patria aut loco illud genus esse intelligendum, sed de ipsa Origine, seu de principio, quam originem quis ex parentibus vel ex patria habet, cum quo Cajetanus, Toletus, Crellius, adversus Averroem, Javellum &c. consentiunt.

§. 40. Javellus in primo Tractatu de Prædicabilibus, Tertiam nobis suppeditat acceptionem generis, & hæc est Logica. Hoc genus Logicum ab illis acceptionibus prioribus quidem differt, convenientiam tamen aliquam seu

C

simili-

similitudinem cum utroque genere politico habet. Nam si-
cut primum genus politicum est collectio quædam multo-
rum, quæ ad unum principium referuntur, & sic ab aliis
distinguuntur. Ita Logicum genus multas species comple-
ctitur, vel actu vel potentia, quæ tum ad genus, tum ad se ipsas
ordinatæ sunt. Et ut in secunda acceptione Genus dicitur
principium multitudinis: Sic in genere Logico est prin-
cipium Specierum, cum sit de essentia ejus. Fortunat. Crellius
in sag. Log. parte comm. L. 1. de Categoriis p. 164. circ. finem ferme.

§. 41. Datur genus Physicum & quæ hoc genere dif-
ferunt, materia & essentia differre dicuntur, veluti corrupti-
bilis & incorruptibilis substantia differunt, Aristotele teste
Lib. 10. Metaph. c. 10. licet interim genere Logico convenient;
i. e. in eodem prædicamento sint, & ut alii loquuntur, in uno
communi conceptu univoce prædicabili substantia de omni
dicatur. Jacobus Zabarella tamen ex sententia Zimaræ the-
orem: 62. Genus Physicum hoc rejicit, vel certe a Genere Lo-
gico non re ipsa, sed ratione tantum differre, de quibus vi-
deatur Zabarella *L. 2. de materia prima c. 8.* ubi illud genus
concedere tamen videtur Fonseca *L. 5. c. 28. Metaph.*

§. 42. Variæ ab autoribus constituuntur Definitio-
num genera, videatur Phil. Melancht. Hospinian. Nomi-
nales, Crellius, Ramus. Sed eis omnibus valere jussis,
accedimus ad ipsam Porphyrii definitionem, quæ ita se ha-
bet: *Genus est id, quod prædicatur de pluribus specie differenti-
bus, in eo, quod quid est.*

§. 43. Nonnulli Philosophorum affirmare conan-
tur, Genus definiri posse. Quidam autem rationibus, id fieri
posse negant. Ammonires, Albert. Mag. Boëtius, Genus
essentialiter & quidditative definire omnino negant. Et si
dicendum quod re est, *notandum*, Genus prout realiter pro
ipsa natura substrata & communi extra Intellectum lumitur,
definiri

definiri nullo modo posse, id quod rationes Ammonii satis manifeste evincunt. Est autem duplex. *Prior* est, Genus hic definitum comprehendit summa decem genera; nam singula sunt Genus, At nihil potest esse Genus Generis supremi, E. Genus non potest definiri per Genus. *Posterior*, Genus hic comprehendit genera substantiæ & Accidentis. Sed substantiæ & Accidenti nihil est commune, Univocum Ergo Genus non potest ipsi assignari generi. Interim negandum non est, describi Genus posse.

§. 44. Differunt vero Descriptio & Definitio, in eo, quod definitio sit oratio, explicans rem per essentialia ipsius v. gr. homo est animal rationale.

Descriptio est oratio explicans rem per accidentia, & per ea, quæ sunt extra essentialiam rei. Et in descriptione satis est, habere rationem speciei, licet res ipsa species non sit, nam & sic Individua definiri & describi posse, & dari ali- quod loco generis, licet illud non sit univocum & essentialiale. B. Regius. *Lit. Diss. Log. de Prædicab. Probl. I.*

§. 45. Porphyrius traditam descriptionem Generis, Generi adæquari sequentibus ostendit. In ea sunt quatuor partes, videl: (α) prædicari de pluribus. (β) specie differen- tibus. (γ) prædicari potest. (δ.) prædicari in Quid.

§. 46. Primo inquit, Genus prædicari de pluribus, quemadmodum alia quoque Universalia, & sic rejiciuntur Individua, s. singularia, quæ non de pluribus, sed de uno prædicantur. Excluduntur quoque omnia, quæ Universalia non sunt, ut complexa, Analoga & alia hujus modi: Con- nimbric: in notis Ilag. Porphy: c. de genere sub Lit. I.

§. 47. II. Duo autem esse necessaria, ut aliqua diffe- rant specie, alterum est, habeant eundem conceptum gê- ricum, s. idem genus, dissimiles autem differentias específicas, quo pacto differunt species ultima, v. g. homo & leo, quia ha-
bent

bent item genus, quia propter Petrus & Socrates & Invidua unius speciei, specie non differunt, sed homo & Leo, seu quod sub eodem genere sint, nempe animali, & dissimiles differentias specificas habeant, quæ dicuntur *rationale & irrationale*. His verbis genus distinguitur a specie. Hæc enim *non de specie, sed numero differentibus prædicatur*; Sed noli hæc verba ita accipere, quasi cum exclusione dicta sint h. e. quasi Genus *tantum* de specie differentibus, non vero ijs, quæ solo numero differunt, prædicetur, aut quasi tantum genus sit respectu eorum, quæ tantum numero sunt distincta: Definitum enim est h. l. genus, per ea, de quibus mediate prædicatur, ut tamen non excludantur illa de quibus prædicatur immediate, qualia sunt, quæ tantum numero sunt diversa. Toletus circa definit: Generis. Quæst. 4. pag. 44. col. 1. & B. Bechm: Lib; I. c. 2. de Prædicabil.

§. 48. In definitione dicitur III. *prædicari potest*, ut ostendatur, ad Genus non requiri, ut *actu* prædicetur, sed sufficere, si prædicari possit.

§. 49. Notes velim I. quod Genus prædicari possit de specie differentibus, ex eo patet, quod Genus debeat esse abstractum a speciebus, & omnibus inferioribus, de quibus prædicatur, v. gr. virtus, utpote est genus, abstracta a castitate, fortitudine &c.

§. 50. Not. 2. Abstractum esse ab inferioribus dici illud, quod de inferioribus prædicari quidem seu affirmari potest, ut tamen ea *in sua essentia seu formali non includat*, e. gr. animal tanquam genus, est abstractum a speciebus, nimirum homine & bruto, interim de illis prædicari potest, non tamen ut in sua natura & formali, species istas includat, v. gr. hominem (*rationale*) si enim animal hominem, five *rationale* includeret, non posset prædicari de altera specie

specie, nempe de bruto, quia sequeretur, brutum est animal rationale, quod est absurdum.

§. 51. Observes 3. Hanc abstractionem generis a suis speciebus, non fieri per intellectus operationem, sed esse realem, generique competere nemine cogitante: Nam citra mentis operationem, & nemine cogitante ita comparatum est genus, ut de speciebus suis prædicari queat, eas tamen in sua essentia & formali ratione non includat. E. citra mentis operationem ab illis est abstractum. Nec obstat, quod *Universale* ab inferioribus *sola ratione differat*. Inde enim non sequitur, quod *sola ratione ab iis sit abstractum*, cum non repugnet, sola ratione ab aliquo differre, & realiter ab eo esse abstractum.

§. 52. In definitione tandem dicitur IV. Genus prædicari in Quid. Duo autem secundum Cardinal. Tole- tum esse necessaria, ut aliquod prædicatum prædicetur in Quid: *Alterum*, quod sit de natura, vel pars naturæ rei, Nec hoc sufficit, nam Differentia est pars naturæ rei, tamen non prædicatur in Quid; sed est necessarium *alterum*, videlicet quod prædicetur per modum naturæ, scil. quod non sit connotativum, quando subiectum fuerit absolutum, tunc enim significat per modum Accidentis: sed vel utrumque absolutum, vel utrumque connotati- vum. Genus ergo speciei, habet utrumq; , & est de na- tura speciei, & prædicatur per modum naturæ & substan- tiæ, propterea prædicatur in Quid. At Differentia ha- bet unum, nimirum esse de natura rei, non tamen habet modum prædicandi: propterea non prædicatur in Quid, sed dicitur in Qvale Quid. In Quid, quia est de substantia rei, In Qvale Quid, quia est ad modum Accidentis: Et quia Accidens neutrum habet, propterea simpliciter in Qvale prædicatur. Unde fit ut constituatur prædicatio

in Quid, & in Qvale quid *Circa Definit. Generis Quæst. 4.*
pag. 44. col. 2.

§. 53. B. Regius quatuor conditiones requirit, ut aliquid in QVID & vere prædicetur. Prima conditio est, ut si aliquid in QVID prædicari debeat, sit de natura rei, & forma illius i. e. forma. Secunda, quod sit forma totius, & sic falsa est illa prædicatio, *homo est anima*, quia anima est forma partis. Tertia, quod sit forma designata per modum totius, quia modus prædicandi sumitur per modum significandi & essendi. Si ergo aliquid significaret totum, & non per modum totius, non posset prædicari. Quarto ista prædicatio est falsa, *homo est animalitas*, quia animalitas, licet sit forma totius, tamen non designatur per modum totius, abstrahitur enim a suo habente, i. e. subjecto, & nudam saltim formam denotat, atq; ita per modum partis dicitur. Quarta conditio, ut per nomen substantivum in recto casu de aliquo enunciatur, v. gr. homo est animal. Si vero aliquid per adjectivum enunciatur, tunc non in Quid prædicatur, sed de essentia subjecti, v. gr. homo est rationalis, animal est sensibile, ibi enim rationale & sensibile in QVALE enunciatur & non in quid, licet sit de essentia hominis & animalis. *Lib. 1. Diss. Log. de Prædicabil. Probl. I. p. 191.*

§. 54. Nam si quæritur, quid res aliqua sit, apte respondetur per Genus: Sicut quærenti, quid sit temperantia, apte respondetur per Genus, quod sit Virtus.

§. 55. Per hoc quod Genus prædicatur in Quid, differentias, propria & accidentia excludit, eo, quod prædicentur in quæstione, Qvale est. Porphy. in Isag. c. 2. §. 13.

§. 56. Neque obstat, quod Differentia dicitur præ-

prædicari in Quid. nam prædicari in quid asseritur saltem, quia ad essentiam & quidditatem Speciei pertinet, non autem quod per eam apte respondeatur ad quæstionem, quid res sit, sicuti hoc loco τὸ prædicari in Quid sumitur. Audiamus ipsum Aristotelem, cujus verba ex græco in latinum Idioma translata, ita sonant: *Quoniam autem quibusdam videtur etiam Differentia, in quaestione quid est speciebus attribui, : separandum est genus a Differentia per dicta elementa. Primum quia genus de pluribus dicitur, quam differentia. Deinde quia in responsione ad quaestionem quid est, aptius dicitur genus, quam differentia: nam qui dicit hominem esse animal, magis declarat quid sit homo, quam qui dicit esse pedestre, & quia differentia qualitatem generis significat, genus autem differentia qualitatem non significat: nam qui ait pedestre: quale quid animal dicit. qui vero inquit animal; non dicit quale quid pedestre. Ac differentia quidem a genere ita separanda est. Libr. Topic. IV. c. VI. num. 15.*

§. 17. B. Bechmannus in suis institutionib. Logicis, monet a nonnullis solere in definitione Generis addi vox *Incomplete* quod genus videlicet prædicetur incomplete. *Incomplete* autem prædicari dicitur illud, quod non exprimit totam naturam ejus de quo prædicatur. e. gr. cum dico, homo est animal, τὸ animal dicitur incomplete prædicari, quia hominis naturam non totam exprimit; in natura enim hominis, præter hoc, quod animal est, continetur etiam hoc, quod est rationis particeps, vel differentia, quæcunq; tandem sit. Verum non opus est ut vox *incomplete* in definitione generis exprimat, quia implicite continetur in illis verbis: *Specie differentibus*. Si enim genus de specie differentibus prædicatur, nullius

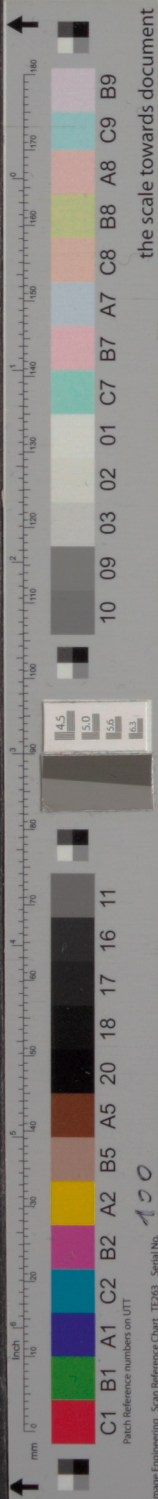
nullius earum, quæ specie differunt, naturam totam exhaurit, & evolvit, nam v. gr. Si animal naturam totam hominis distincte involveret, involveret etiam rationalitatem, & sic de bruto prædicari non posset. L. 1. c. 3. de Univers. s. Prædicabil. p. 46.

§. 59. Definitionem Generis comitatur ejusdem Divisio, quæ Genus in generalissimum & subalternum, speciem item in specialissimam & subalternam partitur.

§. 59. Et licet hæc Divisio ab Interpretibus tam græcis, quam Latinis probetur, & in scholis receptissima sit, quia genus aliud γενικώτατον, aliud μέσον. Εἰδ@, idem αδιχώριστον & μέσον, ex c. 2. Isagog. Porphyrii statuitur, qui τὰ μέσα etiam ὑπώλλα appellat. Duo tamen sunt Philosophi, qui carbone hæc notant & plane abjicienda esse censent, Laurentius Valla nimirum L. 1. Dial. c. 1. Johannes Hospinianus Controv. Dial. c. V. quamvis non idem in iisdem desiderent, neq; eadem parte, aut iisdem machinis ea oppugnent.

§. 60. Hospinianus, qui in rem ipsam infestus fertur, in hac divisione Porphyrium turpissimum & foedissimum perpetrasse crimen clamat, aliamq; proponens partitionem, dividit Genus in generalissimum, sive supremum, & medium, speciem item in specialissimam seu extremam, & mediam. Deinde Media tripartita esse docet, subalterna, opposita & remota. Porphyrii autem divisionem arguit confusionis & indigentiae. Confusionis, quod media & subalterna pro iisdem habens, vocabula Synonyma esse censeat. Indigentiae, quod oppositorum & remotorum, neq; generum neque specierum mentionem faciat,

•••(O)•••

id. nam prædicari in quid asseritur sal-
entiam & quidditatem Speciei pertinet,
per eam apte respondeatur ad quæ-
situm sit, sicuti hoc loco τὸ prædicari in
Audiamus ipsum Aristotelem, cujus
in latinum Idioma translata, ita so-
lent quibusdam videtur etiam Differentia,
est speciebus attribui, : separandum est ge-
neris dicta elementa. Primum quia genus
quam differentia. Deinde quia in respon-
sione quid est, aptius dicitur genus, quam dif-
ferentia dicit hominem esse animal, magis decla-
rat quam qui dicit esse pedestre, & quia
in genere significat, genus autem differen-
tia significat: nam qui ait pedestre: quale
est qui vero inquit animal; non dicit quale
est differentia quidem a genere ita separanda
c. VI. num. 15.

Immanuel in suis institutionib. Logicis,
solere in definitione Generis addi vox
genus videlicet prædicetur incomplete.
prædicari dicitur illud, quod non expri-
mitur de quo prædicatur. e. gr. cum di-
citur animal, τὸ animal dicitur incomplete
hominis naturam non totam exprimit,
hominis, præter hoc, quod animal est,
hoc, quod est rationis particeps, vel
aliquid; tandem sit. Verum non opus
est in definitione generis exprimat,
tinetur in illis verbis: Specie differen-
tia de specie differentibus prædicatur,
nullius